

Ročník 47

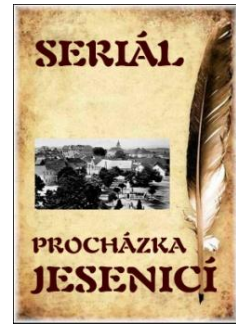
Jeseníček

Číslo 7/2021-2022

PROCHÁZKA JESENICÍ

Procházka Jesenicí – část třetí:

PLZEŇSKOU ULICÍ NA MÍROVÉ NÁMĚSTÍ

☞ Uhlův dům čp. 66

- Dr. Heinrich Uhl byl jesenický advokát a v letech 1931 – 38 starostou města
- v domě se nacházely kanceláře, trafika, jeho byt a nájemní byty
- v roce 1945 tu bylo odsunové středisko pro Němce, poté přijímací středisko pro Volyňské Čechy (1947)
- v roce 1949 sem byla přestěhována městská spořitelna (sloučená se zemědělskou záložnou), která fungovala až do roku 1954, poté byla zrušena úplně
- od roku 1957 obchodní dům Jednoty

☞ Fasslův dům čp. 29

- Franz Fassl byl vlastníkem největšího hospodářství a byl 30 let schopným starostou (1888 – 1918), za jeho vedení bylo v Jesenicích zřízeno: vodovod, družstevní cihelna, sloup Nejsvětější trojice, kašna na náměstí, pomník padlým, nová škola, okresní chorobinec s 50 lůžky (1908) i chudobinec pro 12 nemajetných rodin (1910), stál u založení městské spořitelny aj. Zasadil se o založení obecní mateřské školky (1890), o výstavbu kanalizace, městského hotelu a také třeba o přebudování bahnitého rybníčku podél Plzeňské ulice na parčík, kde se mnoho let konaly letní slavnosti. Kašna, vybudovaná uprostřed parčíku, stojí dodnes, prostor byl roku 1929 zastavěn vilou obvodního lékaře MUDr. Antona Rödlinga (vedle zdravotního střediska). Velkou zásluhou bylo vybudování tratě Rakovník – Jesenice – Blatno, která pak pokračovala až do Žlutic a Bochova. Dal podnět k založení okrašlovacího spolku a podporoval i nově vzniklé fotbalové družstvo – dal mu k dispozici kus svého pole. Více než 40 let vedl meteorologickou stanici (měření srážek a záznam povětrnostních poměrů).
- Jeho dům je kombinací měšťanského domu a statku se všemi chlívkami, stodolami s mlatem, průjezdem na humna apod., na dům navazuje zřejmě výrobní mléčných výrobků. V přízemí byly dva pronajaté obchody – holičství a knihkupectví.

☞ Tzv. „židovna“ – rabinariát a židovská modlitebna, čp. 191

- býval zde byt rabína, rabinariát (úřad rabína) a židovská modlitebna (hřbitov měli u Zderazi, několik hrobů se nacházelo i na jesenickém hřbitově)
- k roku 1921 je v Jesenicích evidováno 42 lidí s židovským vyznáním, před válkou jich je zjištěno ještě o 20 víc; během půl (přelom let 1939/1940) roku byli všichni odtransportováni do ghetta a koncentračních táborů, většina nepřežila; někteří uprchli do zahraničí (bratři Abelesovi byli členy čs. obrněné brigády v Anglii); po válce se sem nevrátil nikdo
- v roce 1952 přestavěno na byty

☞ První lékárna v okolí – lékárna U České koruny

- založena roku 1843, nacházela se v čp. 25. Později byla přestěhována do čp. 16, kde se pod názvem U Panny Marie pomocné nachází dodnes. Původní nábytek z ní je umístěn v jesenickém muzeu.

☞ Sousoší Nejsvětější Trojice

- Už v roce 1893 byl zřízen fond na vybudování 3m sochy a vyhlášena soutěž v novinách Bohemia v Praze, ale k realizaci došlo až roku 1906. Podstavec a instalaci realizovala firma Pokorný z Krt, socha pochází z vídeňské dílny.

☞ Budova četnické stanice a české obecní a měšťanské školy, čp. 98

- Četnická stanice se nacházela v přízemí, od roku 1930 byla v patře umístěna česká obecní škola (když přestala postačovat první budova školy). Ta byla roku 1935 rozšířena o měšťanskou školu, její další třídy se v průběhu let nacházely i v jiných budovách.

☞ Pomník obětem 1. světové války (padlým a nezvěstným)

- Pomník byl instalován roku 1925 ze sbírky mezi občany, opět jej zhotovila firma Pokorný z krtské žuly. Sloup obsahoval tři tabule z černého mramoru se 33 jmény a dovnitř byla vložena plechová schránka s listinou popisující okolnosti vzniku pomníku. V květnu roku 1945 byl zničen novousedlíky, protože obsahoval německá jména.

☞ Sirotčinec Modrý kříž

- (čp. 100, ve dvoře 101 a Račí hrádek je čp. 102 – zotavovna, letní tábor) vybuďoval a vedl evangelický farář Walther Reinhart. Roku 1921 byl založen Spolek Modrého kříže a byl koupen zájezdní Kirtschlův hostinec (hostinec U Pošty). Sirotčinec provozoval vlastní zahradnictví, krejčovskou dílnu, školu pro pečovatelky o kojence, proslavený byl též pěvecký a flétnový sbor. Bylo zde i oddělení pro nejmenší děti (do tří let). Ne vždy to byli sirotci, ale také děti, jejichž rodiny se o ně nedokázaly postarat. Děti tu bylo až 60. Sirotčinec to byl velmi pokrokový – na jednu mámu připadalo osm až dvanáct dětí, měli svůj obývací pokoj a ložnici. Jen kojenci žili do tří let v jedné skupině, pak byli přiděleni do „rodiny“. Mámy zůstávaly s dětmi v kontaktu i po odchodu do učení.
- Sirotčinec byl zrušen nacisty na podzim 1939, farář byl perzekuován. Po válce byl jako Němec odsunut do Bavorska, kde krátce nato umírá.
- Pravděpodobně sem byla z čp. 226 přesunuta i evangelická modlitebna.
- V budově bylo po válce odsunové středisko (sestěhování Němců, než byli naloženi do odsunových transportů) a v roce 1947 sloužila krátce jako ubytovna pro vdovy a sirotky po volyňských Čechách.

↳ Budova soudu

- Po obnovení Žateckého kraje (prosinec 1854) a ustanovení soudního okresu Jesenice nechala obec během roku 1855 postavit na značné náklady (s příspěvím státu) na parcele původní radnice čp. 1 a zřejmě i domu čp. 2 odpovídající sídlo smíšeného okresu (soudního a výkonného) – třípatrovou rohovou budovu.
- V budově se nacházelo: Okresní úřad (do roku 1868), Okresní soud s vazebními celami (1855 – 1949, *poté expozitura asi do r. 1954*), Finanční a daňový úřad (tzv. berní úřad; 1855 – duben 1947, *poté přesunut do Podbořan*), Městský úřad (dvě místnosti v přízemí; do února 1891, *poté v čp. 126 a své kanceláře pronajala Úřadu pozemkových knih*), Úřad pozemkových knih (únor 1891 – 1949, *poté expozitura asi do r. 1954*), kanceláře středisek MKP (Místní/městský komunální podnik, do r. 1952) a OKP (Okresní komunální podnik, do r. 1960).
- Od 1. 9. 1960 zde vzniká zemědělská škola, fungující dodnes.

10. 12. – MEZINÁRODNÍ DEN LIDSKÝCH PRÁV

10. prosince si celý svět připomněl Den lidských práv (Human Rights Day), a to na počest přijetí Všeobecné deklarace lidských práv Valným shromážděním OSN v roce 1948. Prvním článkem Deklarace je, že všichni lidé se rodí svobodní a sobě rovní co do důstojnosti a práv. Jsou nadáni rozumem a svědomím a mají spolu jednat v duchu bratrství.

Základní práva platí pro každého – bez ohledu na barvu pleti, pohlaví, náboženství, národní či sociální původ. V České republice je listina základních práv a svobod součástí Ústavy ČR a zaručuje každému z nás právo na život, právo na svobodu a osobní bezpečnost, právo na zachování lidské důstojnosti, právo na rovné zacházení či nedotknutelnost osoby a jejího soukromí.

Den se vyznačuje nejen politickými konferencemi a setkáními, ale i kulturními akcemi a výstavami zabývajícími se otázkami lidských práv. Kromě toho se tradičně 10. prosince uděluje Nobelova cena za mír.

VŠEOBECNÁ DEKLARACE LIDSKÝCH PRÁV JE K DISPOZICI VE FORMÁTU PDF ZDE:

www.lidskaprava.cz/uploads/03_dokumenty/04_uvod/00_VDLP_UDHR-.pdf

OD PODZIMU DO JARA

POŘADÍ SOUTĚŽÍČÍCH PO 1. A 2. KOLE

MLADŠÍ ŽÁCI (2. – 4. TŘÍDA)	TŘÍDA	BODY v 1. kole	BODY v 2. kole	BODY celkem	MÍSTO
Martina Gasperová	4.	24	19	43	1.
Karolína Kondelíková	3.	24	18,5	42,5	2.
Sofie Worofková	4.	23	18	41	3. – 4.
Miluše Staňková	4.	22	19	41	3. – 4.
Andrea Sýkorová	3.	19,5	19	38,5	5.
František Pecka	3.	24	12,5	36,5	6.
Filip Spielberg	3.	18,5	17	35,5	7.
David Čavoj	4.	15	17	32	8.
Jakub Kadeřábek	3.	17,5	14	31,5	9.
Nikola Vaicová	4.	11	17,5	28,5	10.
Tobiáš Řezáč	4.	6	19	25	11.
Natálie Iblová	3.	14	8,5	22,5	12.
Julie Danielová	4.	11	0	11	13.

STARŠÍ ŽÁCI (5. – 7. TŘÍDA)	TŘÍDA	BODY v 1. kole	BODY v 2. kole	BODY celkem	MÍSTO
Michaela Burstová	7.	26	19	45	1.
Vojtěch Gasper	6.	18,5	19	37,5	2.
Laura Zelenková	6.	18	19	37	3.
Vlastimil Sojka	7.	20	15	35	4.
Adam Černohlávek	6.	14	9	23	5.

CITÁTY O VÁNOCÍCH

Ten, kdo nemá Vánoce v srdci, je nikdy nenajde ani pod stromkem.

Roy Lemon Smith, americký spisovatel

Kolik lidí slaví narození Krista a jak málo se jich řídí jeho příkázáními!

Benjamin Franklin, americký státník a přírodovědec

Vánoce, děti, to není jen datum. Je to stav mysli.

Mary Ellen Chase, americká pedagožka

Budu slavit Vánoce ve svém srdci a snažit se je tam udržet celý rok.

Charles Dickens, britský spisovatel

Stačí mávnout vánoční kouzelnou hůlkou nad tímto světem a spatříte, že všechno je jemnější a mnohem krásnější.

Norman Vincent Peale, americký kazatel a spisovatel

Jedním z nejskvostnějších nepořádků na světě je ten, který vznikne v obývacím pokoji na Štědrý den. Neuklízejte ho příliš rychle.

Charles Monroe Schulz, americký tvůrce komiksů

ČTENÁŘSKÁ SOUPEŤ JESENÍČKU

ŘEŠENÍ HÁDANEK Z ČÍSLA 6/2021-2022:

1.- PŘEMYČKY

KOMORA → MAROKO
STRUNA → SATURN
KARBAN → BRANKA
KOPULE → KOUPEL
PLACKA → PACKAL

TROSKY → KOSTRY
MIHULE → HELIUM
KRAVÍN → VRANÍK
TRYSKA → STRAKY
ANKETA → ANETKA

2.- OTRÁVENÁ PILULKA

Nejdříve umístíte pilulky 1, 2 a 3 na jednu misku vah

a pilulky 4, 5 a 6 na druhou misku vah. Pokud jsou misky vah v rovnováze, umístíte pilulku číslo 7 na jednu misku vah a pilulku číslo 8 na druhou misku vah. Ta těžší bude otrávená.

Může však nastat situace, že po umístění pilulek 1, 2, 3 na jednu misku vah a 4, 5, 6 na druhou misku vah, nebudou strany vyvážené. I tehdy lze najít řešení. Předpokládejme, že pilulky 1, 2, 3 jsou těžší než pilulky 4, 5, 6. Odstraníme z misek vah tedy všechny pilulky. Umístíme pilulku 1 na jednu misku vah a pilulku číslo 2 na druhou misku vah. Jestliže budou misky vyvážené, je otrávená pilulka číslo 3. Pokud misky vah nebudou vyvážené, víme, že těžší pilulka je ta otrávená.

3. – DOPLŇOVAČKA OD PÉTI A DÁDY

Vodováha

4. - HÁDANKA

Levá ruka

1) OSMISMĚRKA

Žádná z knih opravdového spisovatele není založena čistě na fikci ... (dokončení je v tajence osmisměrky).

K	S	T	I	Š	E	S	V	K	E	R	O	M	A
R	R	O	R	C	P	R	A	O	T	E	C	K	L
O	Ý	E	I	E	J	N	M	P	I	O	Ž	M	A
K	Í	N	D	E	Z	A	D	A	M	O	R	H	M
E	Á	R	P	I	K	O	N	N	L	O	D	N	P
V	O	O	L	I	T	E	R	Á	T	I	D	U	A
A	R	B	I	L	S	U	Z	O	A	M	N	N	S
Z	N	Z	O	T	A	T	E	L	B	A	T	A	T
A	E	O	O	J	M	L	O	T	Š	O	P	A	E
L	Á	R	E	N	E	G	O	L	L	Á	T	R	L
Ú	L	E	P	L	A	K	S	P	E	C	U	A	K

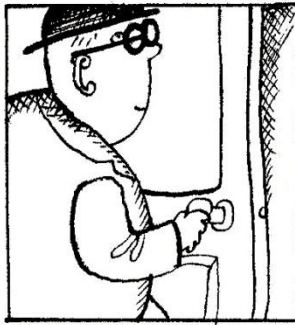
ŠKTRNI:

AMOREK, APOŠTOL, AUDIT, BLIZNA, BORNEO, DIALOG, GENERÁL, HROMADA, KAUCE, KOPANÁ, KREDIT, KROKEV, LAMPAS, LEONA, LIBRA, MALINA, NESTOR, OBOJEK, PASTEL, PISTOLE, PLOTNA, PRAOTEC, ROBOTA, ROZBOR, SEŠIT, SKALPEL, TABLETA, TORNA, TREZOR, VÁNICE, VAZAL, ZÁLOŽKA, ZEDNÍK.

2) DETEKTIV ŠTIKA (1)

Pozorně si přečti text a prohlédni obrázky s příběhem detektiva Štíky.

Podle čeho detektiv určil pachatele?

Tento případ jsem vyšetřoval při jedné ze svých cest vlakem.

Cesta příjemně ubíhala a většina cestujících si ji krátila četbou novin nebo knih.

Asi po hodině jízdy jsme projížděli dlouhým tunelem. Průvodčí zapomněl rozsvítit světla...

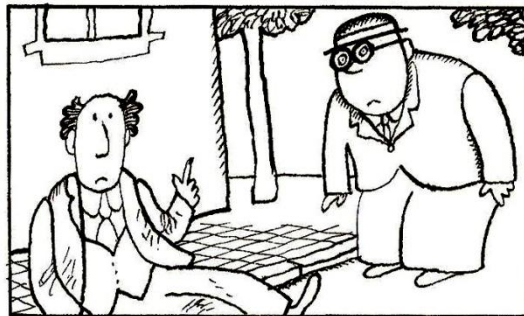
A při výjezdu z tunelu se ozvalo zoufalé volání jedné cestující. Při jízdě tunelem jí byla odcizena brož.

Samozřejmě, že každý tvrdil, že o ničem neví. Pachatele jsem však snadno odhalil.

3) DETEKTIV ŠTIKA (2)

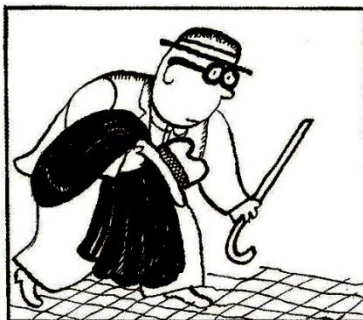
Kterého muže usvědčil detektiv Štika jako pachatele loupežného přepadení?

Postupuj vylučovací metodou.

Při jedné své pochůzce jsem zaslechl volání o pomoc. Volal muž, který byl surově přepaden a okraden.

Z jeho výpovědi jsem se dozvěděl, že útočník, který ho udeřil holí, měl černý kabát, brýle a na hlavě klobouk.

Tyto věci jsem také postupně našel. Dovedly mě k hostinci, kde se pachatel pravděpodobně skryl.

Zastihl jsem tam pět mužů. Dobře jsem si je prohlédl a jednoho z nich jsem usvědčil jako pachatele. Byl to muž, který...

4) KRÁLOVY DCERY

Žil kdysi král, který neměl žádného syna, ale manželka mu porodila několik dcer. Všechny dcery byly blondýny, až na dvě. Všechny dcery byly brunety, až na dvě, a všechny dcery byly zrzky, až na dvě. Kolik přesně měl král dcer?

Vánoční kvíz

1/ Z kterého jazyka jsme převzali název Vánoce?

- a) Z němčiny.
- b) Z latiny.
- c) Z ruštiny.

2/ Advent je název pro:

- a) netradiční vánoční dárek,
- b) obraz nebo dekoraci s vánočním motivem,
- c) dobu čtyř neděl před Vánocemi.

3/ V předvánočním období si pod pojmem barborka představíme:

- a) druh vánočního pečiva,
- b) třešňovou větvíčku rozkvétající o Vánocích,
- c) pestrobarevnou vánoční ozdobu.

4/ Ve které zemi se poprvé strojil vánoční stromek?

- a) V Německu.
- b) V USA.
- c) Ve Francii.

5/ Co je to purpura?

- a) Směs kadidla a rozdrceného vonného dřeva.
- b) Druh prskavky.
- c) Koncentrovaný aromatický olej.

6/ Ke staročeským Vánocům patřil rovněž kuba. Co to bylo?

- a) Vařená ryba se švestkami.
- b) Sladká omáčka s brusinkami.
- c) Sušené houby s kroupami.

7/ Proč jíme na Vánoce kapra?

- a) Je to jihočeský zvyk.
- b) Je to postní jídlo.
- c) Na památku prvních křesťanů.

8/ Když si zapálíte voňavého františka, vzpomenete si, po které historické postavě se tento doutnající pryskvříčný kužílek jmenuje?

- a) Po Františkovi z Assisi.
- b) Po žádné.
- c) Po císaři Františku Josefovi I.

9/ Na Štědrý večer házely dívky za hlavu střevíce. Proč?

- a) Hádaly, kdy se vdají.
- b) Chtěly si tak zajistit stálé zdraví.
- c) Toužily po nových střevicích.

10/ Když po štědrovečerní večeři hospodyně sebere drobký ze stolu a vyhodí je z domu ven, zajistí tím:

- a) zdraví domácích zvířat,
- b) dobrou úrodu v příštím roce,
- c) že v domě nebudou blechy.

11/ Na štědrovečerním stole nesměl chybět česnek. Proč?

- a) Chránil před nemocemi.
- b) Zaháněl zlé duchy a přinášel plodnost.
- c) Dodával odvalu.

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI: 1a, 2c, 3b, 4a, 5a, 6c, 7c, 8b, 9a, 10c, 11b.